

BEZPIECZEŃSTWO EUROPY W GLOBLNYM ŚWIECIE

**Szanse i zagrożenia przyszłości
w warunkach przesilen cywilizacyjnych**

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET PROGNOZ „POLSKA 2000 PLUS”

BEZPIECZEŃSTWO EUROPY W GLOBLNYM ŚWIECIE

**Szanse i zagrożenia przyszłości
w warunkach przesilen cywilizacyjnych**

Redakcja naukowa: Jerzy Kleer, Konrad Prandecki

Warszawa 2018

Polska Akademia Nauk

Komitet Prognoz „Polska 2000 Plus” przy Prezydium PAN
adres: Pl. Defilad 1, 00-901 Warszawa, Pałac Kultury i Nauki,
piętro XXV, pokój 2503, tel. 22 182 68 72

e-mail: komprog@pan.pl
www.prognozy.pan.pl

Recenzenci: Prof. dr Bogdan Galwas, Prof. dr Zenon Stachowiak

Wydawca: Komitet Prognoz „Polska 2000 Plus” przy Prezydium PAN

© Copyright by Komitet Prognoz „Polska 2000 Plus” przy Prezydium
Polskiej Akademii Nauk

Wszelkie prawa zastrzeżone

Kopiowanie, przedrukowywanie i rozpowszechnianie całości lub fragmentów niniejszej publikacji bez zgody wydawcy zabronione

Opracowanie graficzne: Agnieszka Miłaszewicz

Redakcja merytoryczna: Mirosława Sadowska

ISBN 978-83-63305-55-0

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
I. Problemy ogóлноeuropejskie	
Czy Europa może czuć się bezpieczna? – <i>Jerzy Kleer</i>	21
Splot rozwój-bezpieczeństwo w dobie przesileń – sposób ujęcia problemu – <i>Kazimierz Sikorski</i>	43
II. Problemy państwa	
Państwo narodowe a przyszłość UE: Scenariusze – <i>Bogdan Góralczyk</i>	63
Erozja obywatelskości w państwach unijnych zagrożeniem dla de- mokraty liberalnej w XXI wieku – <i>Mirosław Wawrzyński</i>	75
Wielkie religie a wewnątrzpaństwowe i międzynarodowe napięcia społeczne, szanse i zagrożenia dla przyszłości Europy – <i>Alfred M. Wierzbicki</i>	95
Państwo jako lider działań w zakresie cyberbezpieczeństwa – <i>Michał Kleiber</i>	109
III. Bezpieczeństwo sektorowe	
Ochrona środowiska w UE – wczoraj, dziś i jutro – <i>Konrad Prandecki</i>	115
Bezpieczeństwo energetyczne w kontekście wyzwań globalnych i regionalnych – <i>Adriana Łukaszewicz</i>	137
Bezpieczeństwo żywnościowe – zagrożenia i wyzwania w per- spektywie długoterminowej – <i>Mariola Kwasek</i>	153
Bezpieczeństwo środowiskowe – wspólny mianownik współpracy międzynarodowej – uwarunkowania globalne i europejskie – <i>Ewa Symonides</i>	177
Bezpieczeństwo zdrowotne w Polsce i Europie ze szczególnym uwzględnieniem chorób zakaźnych – <i>Andrzej Zieliński</i>	189

IV. Problemy bezpieczeństwa ekonomicznego

Bezpieczeństwo finansowe a rozwój społeczny i ekonomiczny Europy – <i>Juliusz Kotyński</i>	207
Przemysł 4.0 – technologiczne bezpieczeństwo UE? – <i>Ewa Okoń-Horodyńska</i>	240

V. Bezpieczeństwo militarne

Rozwój potencjałów militarnych w Europie i sposoby ich wyko- rzystania – <i>Bolesław Balcerowicz</i>	271
Ewolucja i scenariusze kształtowania się środowiska bezpieczeń- stwa europejskiego – <i>Stanisław Koziej</i>	280
Ewolucja międzynarodowych formatów współpracy militarnej – <i>Zbigniew Sabak</i>	310
O Autorach	336